

Usurbilgo Udarregiren mendeurreneko gogoetak

1895.urtean hil zitzaigun Juan Jose Alkain Iruretagoiena "Udarregi" bertsolaria. Aian jaio baina txikitatik Usurbilen bizi zen hil arte. Bitarte honetan bizi zen haranean hainbat bertsolari zuen alboan: Errikotxia, Gaztelu, Gaztelugorri, Pello Saikola, Manuel Oloki.... Ingurune honek Txirrita, Pello Errota, Otano eta Xenpelarrekin aritzeko balio izan zion.

Landu zuen bertsolaritza gogoratzearen, atzoko lana geroko sustrai eta ardatz izan zedin, mendeurrenaren ospakizunak antolatzeari ekin zitzaion. 1993. urtean azaroan hain zuzen, Batzorde Eratzaile bat osatu zen, lanean hasteko prest egongo zen jendeari deituaz. Hainbat elkarteko ordezkari gutun gonbitea luzatu zitzaion eta azkeneko, sakonki lanean jardun dugunok 10-15 lagun izan ziren. Batzorde honetatik hain bat azpi-batzorde atera ziren:

a) UZTARTZE AZPIBATZORDEA: Herrietako hainbat ekitaldi eta jaiekin mendeurrena uztar-

tuaz lagunduko zuen azpi-batzordea.

b) EKONOMI AZPIBATZORDEA: Dirulaguntza eta diruzaintza bideratuko zituen azpi-batzordea.

c) HARREMAN AZPIBATZORDEA: Komunikabide eta hainbat elkartekin harremanetan jartzeko saiaturako zen azpi-batzordea. d) Batzorde Teknikoa: Udarregi bertsolariari buruzko azterlanak bideratuko zituen.

Batzordeko bizkarrezurra behar bezala eratuaz, lanean hasteko garaia zen, eta hasi ere bai. 1994.urtea 1995 erako ekintzak behar bezala lotzen saiatzeko, izan zen.

Honela, 1995-eko urtarrilaren 15-ean Aia eta usurbil herria senidetatu ziren Udarregi bertsolariren aitzakiaz. Aiatik goizaldean 220 lagun atera ziren (usurbildarrek eta aiarrak) eta mendiz-mendiko lau orduko ibilaldia burutu zen. Bide gurutze garrantzitsuetan txalaparta doinuz lagundu-

rik egon zen. Bidaia era berean alaitu eta garai batean zuen komunikazio eginkizuna berreskuratu egin zuen. Eguerdia aldean, Usurbil heriko plaza ondoan dagoen Udarregiren oroigarriaren inguruan bi herrien arteko sindura ofiziala gauzatu zen tartean ere bertsolariak eta dantzarien laguntzaz.

Hil honetan ere Xabier Amurizak "Gaur Egungo bertsolaritzaren egoera" izenburua zuen hitzaldia eman zuen. Arrakatsua jendearen aldetik, eta azkenean bere bertso paper batzu abestu ziren denon artean.

Urtarrilari bukaera emateko "Zazpi Eskale" kantaldi emanaldia izan zen. Unai Iturriaga eta Igor Elortzaren bertsoez eta Josu Zabalaren musikaz lagunduriko jaialdia.

Bigarren aroa, hots, ekitaldi sorten sasoiak maiatza izan zen. "Udarregiren bertso berriak" bertso zinta grabatu zen. Bertso Eskolak bere partaidetza izan zuen bertsoak grabatzen. Jose Mari Izetak hitza jarririk eta Migel Angel Garciak musika, ereserkia ere grabatu zen zinta honetan.

"Zaharkinak" erakusketa gauzatu zen hilabete osoan. Usurbilgo 60 baserritik mila nekazal tresna zahar bildu eta berreskuratu eta herriari erakusgai jarri zitzaion. Azkenik, 6000 bisitari pasa ziren ikustera.

Maiatzari errematea emateko Bertso Jarrien Jaialdia antolatu zen. Xabier Euskitze-Mikel Mendizbal/ Andoni Egana/ Sarasua anaiak/ Antton Aranburu ziren bertso jarrien partehartzaile. Ekitaldi ikusgarria suertatu zen, bakoitzak bertso paper mailan duen hoberena eskeini zuen musikaren laguntzaz, baina jendearen erantzunaz oso pobre gelditu zen.

Azken urte sasoiak eta agian suertatu den emankorrena iraila izan zen. Herri mailan oihartzun handia lizan zuen eta herriko jendearen partehartzearengatik eragina izan zuen. Lehenik eta behin, irailak 16-an herriko Joxan Artze olerkariaren emanaldia zegoen iragarria. Irrika bizia zegoen herritarrengan baina dena prest zegoen garaian euria hasi eta bertan behera utzi behar izan zen. Irailak 23-an "Udarregi" Herri Antzerkia iragarrikerik zegoen. Gidoia herriko Nikolas Izetak burutu zuen eta zuzendu Ixabel Agirresarobek. 42 herritarrek parte hartu antzeste lan hauetan, eta egundoko arrakasta izan zuen berak. 1220 ikusle hurbildu ziren eta antzerkia plaza ondoko kalean burutu zen antzerkiari bizitasun handiagoa emanez.

Irailak 24ean Udarregi Bertsolariaren eguna ospatu zen. Goizaldian bertsolari honen ahai-deei harrera. Bertsoak, dantzariak, herri bazkaria, oroigarri ba-

naketa, ididema eta bukaera emateko trikiti erronomia.

Iraileko hilari amaiera emateko eta era berean mendeurrenari Euskaltzaindiaren hileroko Batzarra ospatu zen Udaletxean egun osoz. Arratsez Juan Mari Lekuonak Udarregiri buruzko azterlanaren hitzaldia eman zuen: "Udarregiren baliapide erretoriko poetikoak bere bertsogintzan"

Hil honetan ere beste hitzaldiak egon ziren:

- "Inguruko beste bertsolariak" (Antonio Zabala)
- "Udarregiren belaunaldiaren ekarria bertsolaritzaren his-

toriari" (Jexux Mari Etxezarreta)

- "Udarregiren eta garaikoen doinuak" (Juanito Dorronso-ro)
- "Udarregiren bertsogintza: moldeak, errima, bertsole-roen tratamendua...." (Andoni Egana)
- "Udarregiren erderakadak bertsogintzan" (Koro Seguro)

Beraz, ekitaldi hauekin Udarregi nor zen ezagutarazi eta kultur ekitaldiak bultzatzea izan da helburu nagusia.

Iñaki Agirresarobe